

Oponentský posudek bakalářské práce

Tereza Dobrovodská:

Jazyková situace v Norsku z hlediska norského knižního trhu

(FF UK – Ústav germánských studií 2024)

Předložená bakalářská práce analyzuje norský knižní trh s ohledem na jazykovou situaci týkající se koexistence dvou jazykových variant. Zvolené téma představuje zajímavou sondu do kulturně-historického kontextu norštiny a poukazuje na marginální zastoupení knih vydávaných v nynorsku v posledních letech.

Práce je přehledně strukturovaná do 5 kapitol včetně Úvodu a Závěru. Cíl práce, resp. v tomto případě předmět práce, je v Úvodu jasně formulovaný, tedy analýza jazykové situace v Norsku a jejího odrazu na knižním trhu. První a druhá kapitola představují teoretický vhled do jazykové situace a poměrů na norském knižním trhu. Nejprve je tedy přehledně představena historie vzniku bokmálu a nynorsku včetně reformy ve 20. století a současný stav. Následuje podrobný a zajímavý přehled institucí na norském knižním trhu včetně zákonů, které vydávání knih regulují. Diplomantka v teoretické části zdařile demonstruje rozhled v dané tematice a nastudování relevantní sekundární literatury včetně současných internetových zdrojů.

Analytickou částí práce je kapitola 4, kterou lze rozdělit do dvou oddílů. V prvním případě diplomantka pracuje s údaji o počtu vydaných knih v jednotlivých variantách norštiny v období 2017-2022. Informace rozdělila do přehledných tabulek a grafů podle jednotlivých roků a v daném roce pak podle typu literatury (norská vs. překladová s podkategoriemi pro dospělé vs. pro děti a mladistvé). Z tabulek tak jasně vidíme, kolik titulů bylo v jednotlivých podkategoriích vydáno v bokmálu, nynorsku, bokmálu a nynorsku a dialektu.

Zde bych měla na diplomantku otázku týkající se právě kategorie dialekt. Tato kategorie se zde objevuje bez dalšího vysvětlení, resp. reflexe výsledků. Poprosila bych tedy diplomantku o dovysvětlení, proč je záhodno kategorii „dialekt“ uvádět jako samostatnou kategorii, jaké postavení má dialekt vůči bokmálu a nynorsku v rámci současné jazykové situace v Norsku a – pokud má diplomantka údaje k dispozici – ve kterém norském dialektu bylo za sledované období publikováno nejvíce.

Po statistickém přehledu vydávaných knih v jednotlivých jazykových variantách následuje nejzajímavější část práce, a to průzkum norského knižního trhu na základě dotazníků, které diplomantka rozeslala vybraným nakladatelstvím. Zvolila si přitom 15 nakladatelství podle jejich velikosti a geografického umístění, aby byly zahrnuty i oblasti, kde je hlavní užívanou variantou nynorsk. Otázky v dotazníku byly dobře formulovány a zahrnovaly dotazy statistického rázu (kolik knih nakladatelství publikuje celkově, kolik v nynorsk apod.) i otázky snažící se podchytit doplňující informace (kdo a jak určuje formu publikovaných knih). Bohužel byla návratnost dotazníků velmi nízká, vrátilo se 5 dotazníků, a to především od malých nakladatelství. Nízká návratnost samozřejmě není chybou diplomantky, přesto bych měla otázku k diskuzi:

Co mohlo nízkou návratnost způsobit? Šlo pouze o absenci požadovaných dat, jak některá nakladatelství odpověděla? Jak by se dala návratnost zvýšit?

I přes nízký počet zaslaných odpovědí se diplomantce podařilo vysledovat určité obecné (a bohužel vlastně i předpokladatelné) tendence, a to, že více knih v nynorsku se vydává v oblastech, kde je hlavní jazykovou variantou nynorsk, přičemž se ale objevují i překvapivé výjimky.

Hlavní část práce obsahuje i kapitolu 4.3 s názvem „Jazyková situace v Norsku a její odraz na knižním trhu“, která by z mého pohledu měla být spíše zařazená do teoretické části, neboť ji určitým způsobem rozvádí, přičemž nereflktuje výzkum z části praktické. Navíc se jmenuje v podstatě stejně jako celá práce, přičemž se věnuje především jazykové politice Norska a doplňuje informace z kapitol 2 a 3.

Celou práci pak uzavírá kapitola Závěr, ve které jsou – možná až zbytečně – znovu shrnuty informace z teoretické části o vývoji norštiny, současném postavení obou variant a přehled zainteresovaných institucí, načež pak následuje zajímavé usouvztažnění získaných dat a doporučení, jak by se postavení nynorsku na knižním trhu mohlo zlepšit.

Závěrečné otázky k zamyšlení:

- *z analýzy vyplynulo, že knihy v nynorsku jsou především autorskými díly, přičemž v rámci překladové literatury jsou zastoupeny minimálně. Jak si diplomantka tuto situaci vysvětluje? Proč se více píše v nynorsku a méně do něj překládá?*
- *proč v nynorsku vychází celkově více beletrie pro dospělé, než knih pro děti?*

Z formálního hlediska není práci moc co vytknout, diplomantka velmi dobře pracuje se sekundárními prameny, odkazuje konsekventně a přehledně. Možná bych jen doporučila používat zkratku „ibid.“, resp. „tamtéž“ při houfování odkazů ke stejnému pramenu (viz např. s. 39) a umístění teček za poznámkami pod čarou.

Jazyková stránka práce je více méně v pořádku, gramatické chyby a překlady nacházíme sporadicky (např. s. 12: „*žáci si sami vybrat*, kterou variantu budou používat [...]). Dojem ze čtení práce lehce narušuje stylistika. Jedná se především o opakování slov (za všechny zmiňme např. s. 8: „Během snahy o návrat psané norštiny se nejvíce *prosadily* dva proudy, jeden *prosazoval*, aby [...]), a syntaktických konstrukcí (např. 1. odstavec Úvodu: „Práce se zaměřuje na [...]. Práce se také zaměřuje na to [...] a celkové nadužívání zájmena „to“ ve všech jeho formách, a to především s předložkami (např. [...] aby si utřídil myšlenky *o tom*, jak by mohl fungovat systém norštiny. Ve svém díle poukazoval *na to*, [...]).

Závěrečné shrnutí oponentského posudku: Předložená bakalářská práce je výsledkem zajímavého a samostatného výzkumu, svědčí o prostudování relevantní teoretické literatury a jejím aplikování v praxi. Práce odpovídá požadavkům kladeným na bakalářskou práci a s ohledem na výše řečené ji doporučuji k obhajobě a předběžně ji hodnotím klasifikačním stupněm **velmi dobře až výborně**, podle průběhu obhajoby.

V Praze, dne 27. 8. 2024

Mgr. Radka Stahr, Ph.D.
odd. skandinavistiky ÚGS FF UK